

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12— Din.; za celo leto 48— Din.; za inozemstvo je dodati poštnino. Oglaš po ceniku. — Posamezna številka stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Danes, 23. t. m. vsi na Vič k razvitju prapora! Spored na lepakih.

Našim naročnikom!

Naročnikom, ki zaostale naročnine še niso poravnali, smo danes vsoto zneska, ki ga dolgujejo listu, označili na naslovnem listku. To bomo ponovili tudi pri prihodnji številki, ki ji bomo priložili tudi položnice. Upamo, da se bodo cenj. naročniki radevolje odzvali ter najkasneje do 10. oktobra t. l. poravnali zaostalo naročnino. Tistim, ki ne bodo do tega roka izpolnili svoje dolžnosti, bomo list brezpogojno ustavili.

Naročnina — Din 4— mesečno — je tako malenkostna, da bi jo vsak naročnik lahko redno poravnal. Ker so tiskarski stroški ogromni, je moralna dolžnost naročnikov, da obveze napram listu točno izpolnjujejo, ker nam sicer samo škodujejo.

UPRAVA.

Vstani, bedni narod moj!

(Ob petnajsti obletnici septembarskih dogodkov leta 1908.)

Malo momentov upornega in revolucionarnega vzosa proti tujemu tlačitelju beleži zgodovina našega slovenskega plemena jugoslovenskega naroda. Med tem, ko so naši južnejši bratje bili stoletja krvavo borbo proti nasilnikom, smo mi molče in upognjeni glav delali tlako tujcem. Narod tlačanov, narod sužnjev smo bili v očeh tujcev, ki so si iz našega svetega narodnega imena prirojili svoje izraze za sužnje »die Sklavens«, »gli schiavi«. In imeli so deloma prav, zakaj narod, ki molče nosi jarem, ki molče rodi, raste, dela in umira za tujce, ne zasluži drugega imena. V dolgih tisoč letih robovanja, so bili edini znaki skrite upornosti našega plemena kmečki pusti, pa še ti niso bili nacionalnega, ampak zgolj socijalnega značaja. Le tuintam je rodila slovenska mati takega upornika, ki je v svojem srcu, v skriti globini svoje nacionalne duše gojil uporne, revolucionarne misli, toda še ta si ni upal od misli do besed in od besed do dejanj. Dolgo, dolgo je bilo naše spanje in komaj po letu 1900. se je začel speči kralj Matjaž gibati. Od misli je prišlo do besed, spočetka plahih, pritajenih, pozneje pa vse bolj pogumnih, dokler ni prišlo pred petnajstim leti, septembra meseca 1908, do prvih dejanj.

Gori v našem starodavnem Ptuju je dne 13. septembra 1908 izbičan suženj stisnil pesti in siknil preko stisnjenih zob sveto zakletev upora in maščevanja. Kot blisk je šla ta zakletev od hiše do hiše, od človeka do človeka širom ravnin, gričev in višin ob Muri, Dravi, Savi in Soči. Dvignil se je tisočletni suženj in napovedal boj Avstriji, boj Nemstvu. Vzvalovala je slovenska Ljubljana in prvič pokazala, da je res slovenska, da je res naše središče, voditeljica in prvobornikinja. Tri dni so ogorčene mase našega naroda demonstrirale po Ljubljani, tri dni pa so avstrijski pandurji tudi vlačili v ječe naše ljudi in dne 20. septembra so padli iz avstrijskih pušk strelji proti slovenskemu ljudstvu ter ugas-

nil življenja luč dvema mladeničema, Lunderu in Adamiču ter ranili celo vrsto drugih. Kri, topla, dragocena slovenska kri je oškropila trdi tlak ljubljanskih ulic. Rohnela je avstrijska, te slovenske krvi pijana zver, zadovoljila je svojim instinktom, toda ni se zavedala, da je bila ta kri nasičena upora in revolucionarnosti, da je z njo poplila strup, počasi delujoč, toda strašen smrtonosen strup. Strup je deloval deset let in ravno ob deseti obletnici leta 1918. je ta zver omagala in poginila.

V svobodi praznujemo ta mesec petnajsto obletnico. Nad belo Ljubljano plapolal prapor jugoslovenskega jedinstva in naša so mesta našega takratnega trpljenja in ponižanja Maribor, Celje, Ptuj. Mirno in zadovoljno spavata na pokopališču pri Sv. Križu dva naša sveta septembarska mučenika; svobodna je zemlja, za katero svoboda sta padla kot predglasnika strašnih uporov in krvavih borb svetovne vojne, svobodna je zemlja, kjer spita in jo oplemenjujejo z minljivimi telesnimi ostanki. Z njimi počiva po vseh zemljah sveta milijon bratov, ki so padli za isto misel, za isti cilj. Tujec, ki nas je tlačil tisoč dolgih let, tujec, kateremu smo robovali deset dolgih stoletij, je premagan in ponižan leta 1918. sklonil glavo v trdnem prepričanju, da bo odslej deležen on naše usode, da bo sedaj on hlapec, a narod naš gospod. Trpka ironija! Naš narod je znal biti hlapec, znal je biti enkrat upornik in revolucionar, kakor Peter Klepec, ki je v trenutku ogorčenja in zanosa izrul tepko s koreninami in deblom, ni pa znal biti gospodar. Po velikem zanosu upora, ki ga je osvobodil, je naš narod zopet zaspal in padel v staro letargijo in staro nesrečo — domače spore. Bratomoren boj je danes tisti izraz aktivnosti našega naroda, ki ga popolnoma zaposluje, ki mu črpa vse moči. Sto in sto je neumnosti, ki jih je iznašel, da se zanje bije. Kakor Babilonci ob zidanju stolpa, ki naj bi segal do neba, se pripravljamo pri zidanju notranje

ureditve naše države. Republika, monarhija, Eshaezija, Jugoslavija, Velika Srbija, Velika Hrvatska, Velika Slovenija, avtonomna Bosna, samostojna Makedonija, latinica, cirilica, pravoslavje, katolicizem, muslimanstvo, demokratstvo, radikalstvo, socijalno demokratstvo, samostojno kmetijstvo, narodno socijalstvo in sto in sto podobnih gesel se danes bojuje med seboj, deli duhove, slabi organizem. In kakor je babilonski stolp ostal nedograjen, tako je nedograjena še danes po petih letih svobode naša država.

Toda ne samo to, da še ni dograjena, radi teh domačih prepričev se celo ruši še ono, kar je že bilo zgrajeno, razpada v veselje tujcev, ki so med temi našimi prepriči že davno pozabili, da so bili ponižani in premagani in dvigajo svoje glave ter se pripravljajo, da nas zopet zaslužijo! V onih istih mestih, kjer smo bili opljuvani, ozmerjani in pretepeni septembra meseca leta 1908., nas danes isti ljudje kakor takrat zopet nemoteno sramotijo, izzivajo in napadajo. Tudi letošnje leto, petnajsta obletnica leta 1908. ima svoj Ptuj, svoje Celje in svoj Maribor. Kakor takrat pritiska tujec tudi danes tam cvet našega naroda, gospodari on, pritepenec nad domačinom. Ob naši zapadni meji štrle proti beli Ljubljani cevi italijanskih topov in pušk in kalabriški banditi nekažnovano pobijajo naše stražnike. Na tužnem Primorskem umira sedemkrat stotisoč najboljših naših bratov in sester, umira nacionalna misel, umira naša sveta govorica — naši bodo kmalu

le grobovi! Na Koroškem, zibelki naši, tone v tujem morju desetkrat desetisoč naših ljudi, ki so se tisoč let branili nacionalne smrti. Tužno plače naša Gospa Sveta.

Kdaj je bilo tedaj? Leta 1908. ali je sedaj leta 1923? Takrat je narod prepočil duh nacionalizma, upora in revolucije, sedaj ga prepaja duh malenkosti in indolence, sramotnega bratomorstva. Iz vojščakov junaka kralja Matjaža, ki so se leta 1908. prebudili za boj proti tujcu, so nastali leta 1923. Kajni, morilci svojih lastnih bratov. Narod, narod, tisočletja star, tisočletja zatiran, a nikdar zatrt, kaj v svobodi hočeš, da se sam zatreš? Pokrij si z rokami obraz, sramuj se svojih sramotnih del, sramotnega svojega početja, padl na kolena in poljubi zemljo, ki te je rodila, ki te je odgojila in ki ji je sojeno, da bo rodila in hranila tvoje sinove in sinov sinove še tisoč in tisoč dolgih let! Pojdi ob 15. obletnici septembra leta 1908. sam vase, postani zopet ponosen, zdrav in čil, vzemi v roko palico in naženi tujca, izkoriščevalca, zgradi notranjo stavbo naše svobode, razvij simbol naš nad Korotanom in Adrijo, zastavo našo trobojno. Okle ni se jugoslovenskega nacionalizma, ki te je leta 1908. okupil pod eno samo zastavo in vodil deset let preko Kalvarije do Vstajenja, ker samo v tem jugoslovenskem nacionalizmu je spas. Pusti krive preroke in farizeje ter stopi v povorko pred katero plapolata čista zastava Orjuna z zlatimi črkami zlatega napisa »Za nacijo!«

Novi italijanski zločin ob meji.

Lahi zavratno napadli in ranili našega vojaka.

Gornji Logatec, 18. septembra. (Izvirno poročilo »Orjuna«). Ko se je sinoči krog polnoči vračal naš vojak Maksim Leon iz nočne službe na Kalcih domov na Grčavski vrh brezskrbno in mirno po cesti, je naenkrat iz zasede počil strel ter ga zadela v nogo. Ranjen vojak se je takoj zgrudil na tla, vendar pa je bil še toliko pri zavesti, da je proti napadalcem oddal tri strele. Napadalc, ki so bili po njegovi izpovedi italijanski obmejni vojaki, so nato zbežali in pustili svojo žrtev na cesti. Vojak, ki je dobil v nogo dum-dum kroglo, ki mu jo je strašno razmesarila, se je vsled izgube krvi onesvestil in obležal na mestu, dokler ga ob 4. uri zjutraj ni našel nek civilist in obvestil o tem druge vojake na Grčavskem vrhu, ki so ga spravili v bolnico v Ljubljano. V Logatcu in okolici vlada silno razburjenje in ogorčenje radi tega, sedaj že drugega italijanskega zločina ob naši meji. Italijani streljajo naše obmejne stražnike, naše merodajne oblasti pa se za vse to prav nič ne brigajo. Nasprotno, o vseh letih nečevnih italijanskih zločinih naše oblasti sploh ne izdajajo nikakih poročil. Zahtevamo od oblasti in vlade, da napravi ob naši meji red in zagotovi življenje naših obmejnih organov pred italijanskimi zločinci, kajti v nasprotnem slučaju bo naše obmejno prebivalstvo samo prevzelo v svoje roke obrambo naše meje.

Izzivanje brez meje. — Izjava rakovške Orjune.

Danes, dne 18. sept. 1923 je vršil službo na meji pri Kalcih finančni stražnik Maksim Leonov. Šel je po naši cesti mimo italijanske barake na Kalcih, ko naenkrat počijo strelji, od katerih sta dva zadela ubogo žrtev v koleno, tako da so koščice ležale okrog po cesti. Moža so našli onesvečenega v mlaki lastne krvi in ga nato odnesli v Logatec, kjer so mu nudili prvo pomoč.

To je zadnji slučaj, katerega bomo mi Orjunaši prepustili zakoniti preiskavi, od katere pričakujemo pravično kazen za italijanske zločince. Če se ti ne izsede in če se

ponovi še en tak slučaj, da ubogi, slabo plačani finančni organi na svoji zemlji v službi niso varni pred zavratnimi italijanskimi napadi, tedaj ni sile na svetu, ki bi nas zadržala pred krvavo osveto. To je naš zadnji opomin vsem oblastem v Sloveniji.

Rakek, dne 18. sept. 1923.

Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov Rakek, Mestni odbor. Miha Čop, Černe France, t. č. predsednik. t. č. tajnik.

„Slovenec“ in naš zadnji uvodnik.

V zadnji številki našega lista smo v uvodnem članku očrtali temeljno razliko med nami in med političnimi strankami. Povedali smo, da je naš cilj stanovski parlament, ki izključuje vsako strankarsko korupcijo, profesionalno političarstvo in majorizacijo. Na ta naš članek se je spril nedeljski »Slovenec« in ker ne more zanikati pravilnosti našega stališča, se zateka k frazami in zavijanju, ki kaže vso konfuznost in duševno revščino pisca te notice. »Mladi mož, ki je to napisal,« pravi »Slovenec«, »je imel gotovo dober namen, toda jako malo političnega znanja. Ideja stanovskega demokratičnega reda je namreč najmanj 5 let stara. Zagovarjal jo je že pred koncem svetovne vojne Maks Scheler, pozneje Rathenau, Steiner itd. itd. Stanovski parlament pa se nahaja na programu SLS kmalu po vojni, kar ve ne že samo vsak slovenski izobraženec, ampak vsak volilec v Sloveniji sploh.

Senilni starec res ni pisal tega članka, vendar pa ima ta »mladi mož« toliko političnega znanja, da bi se mirne duše spustil v debatbo s piscem »Slovenca« notice in da je tudi že poprej vedel, da je ideja stanovskega parlamenta starejša data, in sicer še starejša kakor pravi »Slovenec«. Radi tega tudi ni trdil, da je stanovski parlament njegov izum, ampak je le konstatiral, da si v zadnjem času ta ideja pridobiva tal tudi v širših krogih.

Hudo se spodtika »Slovenec« nad trditvijo, da je naša organizacija prva, ki sprejema pri nas stanovski parlament v svoj program ter trdi, da je to tudi SLS zapisala na svoj prapor ter že pred sprejetjem naše sedanje ustave stavila v konstituenti tozadevne predloge. Tudi to vemo, toda med pravo zamisljivosti stanovskega demokratičnega reda in onim nestvorom, katerega je skrpucala SLS, je velikanska razlika. Mi hočemo samostojen stanovski parlament, SLS pa hoče stanovski parlament pod svojo, to je strankarsko patronanco, ker ko bi SLS sprejela čisto misel stanovskega parlamenta, potem bi morala po dosegi svojega cilja — likvidirati! Na to pa ni nikdar mislila, ne misli in ne bo nikdar prostovoljno mislila. Naglašanje načela stanovskega parlamenta s strani »Slovenca« in SLS je navaden humbug, nov lim za kalfine.

Če se je Orjuna spreobrnila k političnim nazorom SLS, bi nas samo veselilo, samo da ne verujemo prav v odkritosrčnost njenih izjav, kajti do zdaj Orjuna nismo videli braniti novega federativno-stanovskega demokratičnega reda, ampak velesrbski nedemokratični koruptni centralizem in diktaturo kapitalističnega razreda. Tako pravi dalje »Slovenec«. Orjuna se ni spreobrnila k političnim nazorom SLS, kajti njeni nazori so stari in nas samo veselijo, da »Slovenec« končno sam uvideva, da si v nekaterih vprašanjih nismo tako daleč, kakor je mislil doslej. Če nam v tem oziru

WRIGLEY-jevi žvečilni gumi bonboni
(Chewing gum)

Z vretjem teh prvovrstnih originalnih ameriških gumi bonbonov WRIGLEY si prihranite mnogo denarja in dosežete sledeče učinke: Pospešuje prebavo. Odstrani žejno. Odstrani slabost in slab duh. Ščiti telo pred utrudljivostjo in zepanostjo. Varnje zob pred gnobijo in jih ohranja zdrave. Popolnijo slino. Prepreči se nalezljivi in toksi. — V službi ni dovoljeno kajati in no torej najboljša nadomestilo. WRIGLEYJEVI ŽVEČILNI GUMI-BONBONI.

Dobijo se povsod in pri generalnem zastopstvu:

Drogerija „Adrija“

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica števil. 5.

LJUBLJANA, Mesini trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

verjame ali ne, to nas prav nič ne briga, ker vemo, da se ne more navaditi gledati na nas kot na samostojni pokret, ampak hoče na vsak način, da smo »avantgarda« demokratske stranke, čeprav imamo ž njo ravno toliko stikov kakor s kako drugo. Velikoserbski nedemokracijski centralizem obsoja Orjuna ravno tako kakor SLS, kar dokazuje že ogorčena borba velikoserbskih šovinistov proti Orjuni, katero napadajo tako kakor niso nikdar napadali SLS, ker vedo, da Orjuna to kar govori tudi misli in hoče. SLS pa s tem samo agitira. Orjuna ve prav dobro, da je velikoserbski nedemokracijski centralizem za našo državo in za naš narod večje zlo, kakor Radičev ali Korošec separatičen, kljub temu pa ni Orjuna federalističen in nikdar ne bo. Orjuna hoče močno jedinstveno državo, jedinstveno urejeno, toda do skrajne možnosti decentralizirano, v kolikor seveda to ne bi bilo na škodo narodnemu in državnemu jedinstvu. Kaj ima federalizem opraviti s stanovskimi demokracijskim redom, tega pa res ne vemo in ne razumemo. Ravno radi tega pa, ker SLS druži stanovsko idejo s federalizmom, je med njo in nami gorostasna razlika.

»Teroristična organizacija je direktno negacija stanovske kooperativne ideje.« Tudi to trdi »Slovenec«. Radi bi vedeli, kdo je pri nas v stanu izvajati stanovski parlament? »Stranka je direktno negacija stanovske kooperativne ideje,« bi s

popolnim upravičenjem lahko trdili mi, kajti zmaga stanovske demokracijske misli bi pomenila za stranke — smrt. Mi smo nadstrankarska in izvenstrankarska organizacija, ne stranka in zato ne iščemo strankarskih in osebnih koristi, kakor stranke. Borimo se za spas naroda in države in kadar bomo to dosegli, bomo izpolnili svojo nalogo ter pustili nadaljno delo novemu demokracijskemu redu, v katerega se ne bomo mitali, ampak ga bomo kvečjemu kontrolirali, da ne zaide na napačno pota ter čuvali, da ga nasprotniki ne upropastijo. Ker pa vodi pot do ustvaritve te misli edino preko strank, doseže cilj lahko samo teroristična organizacija, ki se ne poslužuje na svoji poti kitare in gumastih kroglic, ampak — revolucije in terorja. Če bi bil »Slovenec« pošten in če bi mu ne bilo le do strankarskih in osebnih koristi, ampak res do ideje in do dobrot ljudstva, naroda in države, potem bi moral naše delo in naše stremiljenje blagosloviti in podpirati in morda bi potem v doglednem času Orjuna dosegla to, kar naglašata tudi »Slovenec«, česar pa SLS kot parlamentarna in poleg tega še separatistično-plemenska stranka nikoli ne bo dosegla, kajti v Beogradu se s prošnjami, interpelacijami, peticijami, memorandumi in drugo tako pobožno navlako ne da nič doseči. Ne mirotvorno čovječestvo, ampak odločnost, moč, teror, to imponira Beogradu in samo to lahko vodi do uspeha.

Krf.

Pozornost evropske javnosti, ki je že meseca uprta v dvoboj med Francijo in Nemčijo, se je s čudovito naglico okrenila na očiščeno Krf. In tako se je zagledala v njega, da je za teden dni pozabila, da popolnoma pozabila na Posavje, na blazni padec marke. Kaj je temu vzrok? Morda želja po novem, po senzacijskih, morda angleška občutljivost za ravnotežje v Sredozemskem morju, morda pa pričakuje Evropa nov zapletljaj z Balkana, ki je v zadnjih desetletjih prava zakladnica te stroke.

Zadeva je sledeča: veleposlaniška konferenca je poslala v severni Epir razmejitveno komisijo, ki naj bi določila mejo med Albanijo in Grčijo. Komisija je bila napadena, člani umorjeni, med njimi tudi njen predsednik, italijanski častnik. Italija je takoj naznanila v Atenah ostre zahteve, ki jih je Grška vlada označila kot brezprimerne v dosežani diplomaciji in skrajno ponižujoče ter jih — zavrnila. Italija je nastopila pot samopomoči, bombardirala otok Krf ter ga zasedla, obenem pa izjavila, da je zasedba začasna ter da odklanja vsako intervencijo ali nasvet. Najprej so se začeli ostri ugovori proti samopasnemu postopanju velesile Italije proti Grčiji v Angliji, ki je začutila motnjo na črti Gibraltar — Malta — Ciper in Anglija

je zagrozila z represalijami, ki jih undi »Zveza narodov« v takem primeru. Italija ni priznala kompetence »Zvezi narodov«, trdeč, da je v tem primeru edino pristojna veleposlaniška konferenca, čije ekskluzivna je bila tudi razmejitvena komisija. Sicer pa tudi ne gre — trdi poloficijalna agencija — za spor v smislu pogodbe o »Zvezi narodov«, temveč za vse kaj drugega... Veleposlaniška konferenca je stavila Grčiji modifikirane italijanske zahteve. Italija je obljubila, da izprazni, če bo šlo vse v redu, Krf do 27. t. m. in v Atenah so se že začele »pravne« ceremonije...

Najbrže bo s tem završena najnovejša italijanska zmaga. V Atenah bodo oddali par sal, zastave bodo brzele ob jantarih gorah in dol in spor bo poravnal. Vendar ne za nas, kajti pokazal nam je v žarki luči novo ofenzivno točko Italije proti nam.

Izmed vseh Slovanov je naša lega ob morju najugodnejša: Četli ga imajo, Rusi so se borili in se bodo borili zanj na obalah ledenega morja, ob Bosporu in preko Perzije. Poljakom ga je dala svetovna vojna. Za svoje morje smo se borili eno tisočletje in se borimo še danes. Italija se boji močnega slovanskega sosedu na vzhodni obali Jadrana in ga skuša odtrgati od morja. Samo poglej-

mo napadalno črto Italije: Triglav — Snežnik — Reka — Zader — nekateri otoki pred Dalmacijo in sedaj še — Krf.

In s tega vidika moramo mi presojati italijansko zasedbo Krf: da naj bi bil Krf nov člen v verigi, ki nas potisne od našega morja. Vsa povojna diplomatska akcija je posvečena samo temu edinemu cilju: ugrabiti nam naše morje, napraviti iz Jadranskega morja — laško jezero.

Zasedba Reke nam je nov udarec v obraz. Krf nam je zopet pokazal pot, ki jo je zbrala Italija. Zasedbo Reke koraka po njej, naprej...

S. B.

Kronika.

Lukanov zastopnik v Ptuj. Na sobotno veliko skupščino CMD. v Ptuj je poslal svojega zastopnika tudi ljubljanski veliki župan dr. Fritz Lukan, čeprav ne vemo, kako pride ljubljanski veliki župan do tega, da pošilja v Ptuj svojega zastopnika, ko bi ta posel opravil lahko bolje mariborski veliki župan ali podžupan. Zastopal ga je vladni svetnik dr. Vodopivec, žalostno znan iz za spomladanskih letošnjih ptujskih dogodkov. Nam bi bilo vseeno, kdo pozdravlja CMD. v imenu vlade, če ne bi bil ta človek zašel v svojem govoru na strankarsko — politično pota. Mesto da bi pozdravil skupščino na običajen način, kakor se oficijelno pozdravlja, je razlagal Lukanove nazore o narodnem delu. Pripovedoval je na dolgo in široko, da so tudi Nemci in Madžari naši državljani in da jih moramo zato spoštovati, da se ne sme nobenemu skriviti las in da jih moramo samo s prosveto pridobivati za našo državo. Zato je obsodil vsako sredstvo v borbi proti tujcem, ki ni kulturno in zakonito. — Jadni junaki! S pesmijo in s kitaro naj bi se borili proti nemškim in madžarskim gadom. Kakšne sadove rodi taka kitarska politika, oziroma bolje — partizansko-profitska in kompromisarska politika, se vidi na našem severnem ozemlju vsak dan bolj. Na skupščini CMD. niso govorili Orjunaši, pa so vsi brez izjeme konstatirali, da Nemcem in Madžarom zadnje čase strašno rasje greben in da bo na Štajerskem in v Prekmurju CMD. kmalu zopet prav tako potrebna kakor je bila pred osvoboditvijo. In čigava zasluga je to? Zasluga tiste vlade, katero je zastopal v soboto g. dr. Vodopivec. Precej predrznosti pa je tudi treba, da si upa zastopnik te vlade želeči mnogo uspeha našim CMD. ob času, ko ista vlada

zapira na željo madžaronov slovenske šole (meščanska šola v Murski Soboti), odpira pa ob meji zopet nemške in madžarske. Vodopivčev govor je vzbudil splošno ogorčenje in so ga vsi obsojali in če ne bi bilo radi dostojanstva kraja in skupščine, bi bil dobil že tedaj zaslužen odgovor.

Mi in komunisti. Zadnji preprič med nekaterimi našimi člani in komunisti, izvršeni brez vednosti vodstva, pred komunističnim Delavskim domom, so dali povod ljubljanskim in okoliškim komunistom, da so pričeli proti naši organizaciji in pokretu vobče divjo gonjo. Izdali so letak, v katerem pozivljajo delavstvo na boj proti Orjuni, ki da je avantgarda kapitalizma. Plakat je policija sicer zaplenila, vendar pa je izdani poziv imel deloma uspeh. Nahujskana komunistična fakinaža je začela v temi in na samotnih mestih napadati in streljati na posamezne naše člane. Naše stališče do komunizma je dovolj znano in ga ne mislimo tu na novo razlagati, pribijemo pa, da delavstva ne identificiramo s komunizmom, kakor so to storili redkoštevilni komunistični hujskači v svojem »proglasu«. Mi smo sami socialen pokret in eden naših glavnih ciljev je ravno izboljšati položaj delavstva, ravno radi tega pa smo proti komunizmu, ker vemo, da je komunizem za delavstvo samo največja nesreča! Očitki komunističnih kričavcev, ki so ravno te dni tako lepo speljali v Mariboru delavstvo v delavnici južne železnice na led in ga potem prepustili svoji usodi, da je Orjuna avantgarda kapitalizma, so bedasti. Z večjo pravico bi lahko mi očitali komunistom, da so oni avantgarda kapitalizma, saj so znani slučaj, ko so izvali razne incidente ravno po naročilu kapitalistov, kakor je tudi znano, da dobivajo milijone denarja od ruskih čifutov. Mi ne dobivamo nobenih podpor od kogarkoli in nimamo nobenih fondov, najmanj pa takih, o katerih bi nihče ne vedel od kod izvirajo. Gonjo proti nam uprizirajo razni elementi, ki bi se z delavsko nepoučenostjo in bedo radi dokopali do korit, kakor so se njihovi tovariši v Rusiji, zato ker vedo, da jim je ravno poštena in nepodkupljiva Orjuna na poti do teh korit. Pozivamo radi tega naše delavstvo, naj se ne da zavajati do nastopov in činov, ki bi škodovali njemu samemu. Puste naj raje svoje brezvestne voditelje, naj gredo sami po kostonj v žerjavico. Mi ne poznamo šale in na nasilje bomo odgovarjali vedno s še večjim nasiljem. Kdo bo pri tem »gor plačal«, ni težko uganiti. Mi gotovo ne. Pribijemo pa, da bi nam bilo jako žal, če bi morali v samoobrambi nemilo zadeti tega ali onega delavskega trpinca, ki bi zaveden in zaslepljen hotel proti svojim lastnim interesom ščititi interese dvojice ali trojice brezvestnih komunističnih pijavk.

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

BEN ABEBA:

Dvajset let po nje.

(Pravljica.)
(Dalje.)

— Izročil sem predsedniku svoje in tovarišev papirje ter čakal. Lojzek jih je prečital, se potepil po glavi, kakor da bi hotel pogledati, če le ni priklita iz nje kaka zapoznela las, potem pa nana vzhitost stisnil roko.

»Dobrodošla, naša rešiteljica. Sedaj, prosim, takoj prečitam prošnji zbornici ter dam na glasovanje predlog, da se vama poveri mesto prezidenta in premijerja.«

Sedla sva vsak v svoj fotelj in postusala, kako je Lojzek spregovoril: »Čenfelj poslanci svete mariborske človečanske, mirotvorne, avtonomne, nezavisne, federativne republike! Ne morem si kaj, da ne bi se zahvalil vsem našim avtonomnim svetnikom, posebej pa še sv. Frančišku Žebotu, ki je bil za nas bičan, sv. Alojziju Juvanu, čigar deviška čistost čuva nad nami; sv. Janezu Golecu, ki je bil vzor ljubezni do bližnjih besod: »Ne obrekujte, da ne boste obrekovani in ne lažite, da ne boste nalaganili!« za prevzišeno do-

broto, da so nam v tej uri bridkosti in preizkušnje, ko skli strašni pozor čez mejo poslali dva sveta moža rešitelja, gospoda dr. Baltazarja Zlatorepca in gospoda dr. Janeza Trobentarja, da prevzameta slavno prezidentstvo in premijerstvo naše staroslavne republike. Gospoda sta prišla iz daljne zemlje zahajajočega solca iz one Amerike, katero je odkril sv. Krištof Kolumb, ki je znan po svojem jajcu, da nam odkrijeta Ameriko, ne, da nam odkrijeta nevarnost, ki nam preti. Častitljiva sta ta dva gospoda, kajti že ime prvega pove, da je moder kakor svet kralj Boltezar iz jutrove dežele in da je zlat repec, to se pravi, da je zlat njegovo srce, kakor rep repatice, ki mu je kazala pot do nas žalostnih in skrbelih. Ime drugega nam pravi, da je Janez, da je krstitelj, ki nas bo vse prekrstil v novem imenu velike bodočnosti naše republike in da bo trobentar kot Trobentar na vse štiri strani sveta, kako slavna in mogočna je naša sveta mirotvorna, človečanska in šudotvorna republika. Predlagam zato, da sprejmete enoglasno moj predlog: »Naj živi naš novi prezident dr. Baltazar Zlatorepec; naj živi naš novi premijer dr. Janez Trobentar!«

»Živel! Živel! Živel!« je zaorlo po skupščini.

Ko se je navdušenje malo poleglo, sem vstal in spregovoril:

»Dragi poslanci naše svete republike! Zahvaljujem se vam za visoko čast, katero ste naklonili meni in mojemu tovarišu ter vas zagotavljam, da s tem trenutkom nastopa nova doba, doba novega jutra vseh Jugoslovenov. Izvolili ste me za prezidenta vaše republike, ki je tako postala tudi moja. Od tega trenutka dalje sem jaz gospodar te države, zato zahtevam od vas brezpogojno pokorščino. Moji ukrepi vas bodo morda prvi trenutek zaboleli, toda domovina zahteva, da storim to kar bom storil. Vem, da bi postal po ustavi republike komaj tedaj prezident, ko bi me potrdil knezoškof. Tako je bilo doslej, ne bo pa več v bodoče. Ker smo republika, ne rabimo nikogar nad seboj. Vi ste zastopniki naroda, vi ste najvišja instanca, zato ne rabim drugega potrdila kakor samo vaše. Od tega trenutka dalje škof nima več pravice se vmešavati v politiko, razumete!«

»Razumemo!« so vzkliknili vsi hkrati in iz obrazov se jim je poznalo, da so silno zadovoljni, kajti škofov vpliv jih je že davno moril,

»Škof si lahko,« sem nadaljeval, »ustanovi v škofiji svojo republiko, v naše posle pa se nima pravice mešati!«

»Živio, živio, živio!« je zadonelo po dvorani.

Izvedel sem, da hočejo Meljčani svojo republiko, dobro, damo jim jo, toda ako hočejo v sodnijskih zaporih! Kdor bi le izrazil tako ali podobno zahtevo, naj se takoj aretirira in vtakne v luknjo!«

»Živio, živio, živio!«

Izvedel sem dalje, da nočejo Pobrežani plačevati carine in da so radi tega zaprli mejo. Dobro, sporoči naj se jim, da od danes dalje ni več carinskih mej med našo in sosednjimi republikami. Pobreška, studenska, krčevinska, lajtersberška in šentpeterska ter kamniška republika se imajo tekom 24 ur priključiti nam ter likvidirati svoje vlade, sicer jih zasede naša vojska. Tekom 48 ur se imajo podvreči naši vladi vse republike na nekdanjem Spodnjem Štajerskem, Koroškem in Prekmurjem. Jutri jutraj ob 8. uri se imajo zglasti k službovanju v vojski vsi naši moški od 18. do 50. leta!«

»To je protustavno!« se je nenkrat oglašil eden poslanca.

Oj kuku, lele, jadni »Balkane«. Analfabet Svetolik Savič, direktor in glavni urednik tistega »Balkana«, ki je največja časnikarska sramota v Evropi, je proti Orjuni organiziral »Srnao«, katero plačujejo sedaj radikalni iz raznih fondov in jo podpirajo tudi Nikola Pašić, Velizar Janković in drugi ministri. Ko je ustanovil to divjaško nemoralno bando, ki pljuje na jugoslovensko ime, sežiga državne zastave in tuli neprestano pesem o Veliki Srbiji, je Savič dal napisati (sam namreč ne zna) v svoj list, da Orjuna ni več, da je na smrtni postelji. Mi smo se temu rezežu s slamatimi možgani smejali, ker smo že naprej vedeli, da pokret, ki je osnovan samo na podkupovanju in plačevanju, nima pa idejne podlage, ne more uspeti. Nismo se varali. Jdna »Srnao« je nestvor prve vrste. Če niso plačani in pijani na partijske stroške, njeni člani ničesar ne napravijo. Nekateri teh organizacij so že po par tednih skrhali, druge pa še bodo in če bi danes usahnile partijske kase, bi jutri ne bilo nobene »Srnao« več. Da je to res, potrjuje zadnje dni tudi »Balkan« sam. Z milim glasom toži notranjemu ministru o strašnem terorju, ki ga izvaja Orjuna nad »Srnavci«. Prišlo je tako daleč, pravi, da si Srnavci v nekaterih krajih v Vojvodini in Slavoniji niti ne upajo več na ceste, da se morajo skrivati in hoditi po skripih potih itd. Obliha ga groza in zato prosi in roti notranjega ministra, naj razpusti strašno Orjuno dokler je še čas, ker sicer kmalu ne bo v Vojvodini in Slavoniji »nobene« svesnega Srbina več. Dogaja pa se še nekaj bolj strašnega. V Orjuno, pravi »Balkan«, stopajo tudi veliki Srbi, ki tako zatajujejo svoje sveto srbstvo ime s strašno »jugovinsko« pošastjo. Celo četaši in Narodna obrana gredo z Orjuno in obsojajo Srnao! Strašno! Oj, kuku, lele, jadni »Balkane!« Jugovina grozi srbadiji. Vse bo požrl strašen orjunaški zmaj. Mi pa se začudeni vprašujemo: Kako to, da Orjuna tako strašno razsaja po Vojvodini in Sremu, ko je isti »Balkan« še nedavno pisal, da je ni več, da je umrla? Presneto slaba mora biti ta »Srnao«, da se tako boji mrtvih! Da, da »Balkane«, čemu si pa rodil »Srnao«, da zaduši Orjuno, sedaj pa jadikuješ, če dobi kak Srnavec malo s kolen po glavi. Če bi je ne bil osnoval, bi tega ne bilo. Kdor se je veter, žanje vihar in Orjuna je vihar, nepremagljiv vihar, ki bo jdn »Srnao« zmel kakor droben pesek. Motil se je Savič, motil »Balkan«, motili so se vsi drugi, ki so mislili, da se da na svetih temeljih velikih idej, idealov in ljubezni zgrajena Orjuna zatreti z bando plačanih propalic. Odkar je nastopila »Srnao«, se je Orjuna v Vojvodini in Sremu silno pojačala, podvojila in je vsak dan močnejša. Prišel po ba dan, ko bodo »Srnaovci« pred Orjuno zbežali kakor prave srne in jih ne bo nikdar več nazaj.

Preplačujte se na »Jadransko Stražo!«

»Me prav nič ne briga. Od te minute dalje ustava sploh ne velja več. Ustava sem jaz.«

Tedaj je završalo po parlamentu. Prišlo je vsesplošno kričanje, iz katerega se je razumelo le: »To je Orjuna! Ven z njim, dol z njim!« Par poslanca se je dvignilo, da me napade, tedaj pa sem prijel za zvonec, pozvonil ter zavpil: »Mir!« Vse je utihnilo. Namršil sem obraz in z resnim glasom pričel: »Zahtevam, da brezpogojno sprejmete moje predloge, ker je to v vašem interesu. Zunaj na trgu stoje tisoči ljudi, ki čakajo samo na moj migljaj. Če se uprete, bo skupščina takoj razpuščena in vi boste brez dijet! Storitte kar hočete.«

Obrazi poslancev so se podaljšali. Vsi so utihli, samo eden je komaj slišno zašepetal: »Izdajstvo!«

Imenujte to izdajstvo ali kakor hočete,« sem nadaljeval. »Vi rabite mene, ker vam ni vseeno, ali ste poslanci ali ne, jaz pa ne rabim vas. Če vam ni prav, lahko greste. Kdo noče več ostati poslanec, kdo noče glasovati za moje predloge?«

Vsi so molčali.

»Torej so sprejeti. Dobro! Takih poslancev rabim.«

(Dalje prihodnjič.)

Kdo je odgovoren za današnji režim? Radi tega vprašanja se vodi ostra polemika med demokrati in klerikalci na Slovenskem. Klerikalci se izgovarjajo, da so v opoziciji in kot taki ne morejo nositi nobene odgovornosti za krivice, ki jih dela režim posebno na socialnem polju, ne pomišljajo pa na to, da so oni ta režim v svojem sovraštvu do demokratov naravnost zahtevali in da je prišlo do njega samo in edino po njihovi krivdi. Režim tudi pod radikalno-demokratsko koalicijo ne bi bil idealen, ali bi bil bolj kakor je sedaj, ko so radikali navezani na pomoč protidržavnih elementov. Klerikalci pa to vseeno, ako oni ne vladajo, potem naj vlada tudi sam ljud, njim bi tudi to bilo prav. Kdaj bo ljudstvo spregledalo in uvidelo vso brezmejno demagogijo in zahrbtnost klerikalcev, katerih vodilni kliki ni do interesov naroda in države, ampak le do svojih lastnih?

Zunanji.

Italijanski uspehi. Danes ni nobene dvoma več, da vodi Italija zelo uspešno zunanjo politiko, ker je Evropa tako slaba in needna med sabo, da se Mussolini mirno lahko norčuje iz nje. Držno je napadel Grčijo in uspel v svojih glavnih namelih, četudi je bilo vse proti njemu in je vse obsojalo njegovo gusarsko postopanje. To je samo posledica znanega rivalstva med Anglijo in Francijo, ker nobena od teh vesele se ne počepa zameriti Italiji, vsaka računa z njo in ona lepo izgrava in izkorišča to rivalstvo na naravnost klasičen način. Sicer se bo na Italiji ta politika »sacro egoismo« prejel ali slej kruto maščevala, ali za danes dosega z njo uspehe na diplomatskem polju. Žalibog čutimo to tudi mi na lastni naši koži, ampak prišel bo čas, ko bomo trdo poplačali vse krivice in vsa ponižanja, ki jih moramo danes prenašati deloma radi splošnega političnega položaja v Evropi, deloma pa radi naše naravnost kriminalne popustljivosti!

Na Bolgarskem vlada slaba vlada, in sicer ne samo slaba po svoji kvaliteti, temveč tudi slaba po tem, ker nima nikogar v deželi, na katerega bi se mogla popolnoma osloniti. Kmetje, ki sestavljajo 60% vsega prebivalstva, so ji nasprotni, meščanstvo je pa prešlabo in tudi needno in ne more držati vlade, ki uživa drugače samo splošno sovraštvo. Tudi proti naši državi je hotelo ta slaba vlada nastopiti in je podpirala one elemente, ki izživajo v južnih krajih naše države večne nemire in nereda. Ali tu se je naša vlada slučajno in izjemoma pokazala dovolj energično in je sporočila Cankovljevi vladi, da bo zasledovala napadalce tudi na bolgarskem ozemlju in dala zasesti eventualno tudi Solito! To je, zdi se, pomagalo, in bolgarska vlada se izvija na vse načine in zagotavlja, da ne bo dopustila nobenih akcij proti naši državi s svojega teritorija! Bomo videli, ako bo treba porabiti vse one sile, ki so pripravljene za boj proti onim bolgarskim elementom, ki so se pripravljali na vpad na naše ozemlje! Mi si ne želimo takih bojev, ali ako so oni potrebni, potem se mora zgoditi pravica in vsiljivce se mora pognati preko meje in slediti se jim mora tudi preko meje, v njihova skrivna gnezda in ta gnezda razdejati!

Vrhunec fine mehanike pisalnega stroja „STOEWER“.

Zastopstvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/1.

Naš pokret.

Informativni sestanek opolnomočenih delegatov Orjuna v Sloveniji. V nedeljo, 16. t. m. dopoldne se je vršil v areni »Narodnega doma« navedeni informativni sestanek opolnomočenih delegatov Orjuna na teritoriju ljubljanskega oblastnega odbora. Odziv je bil jako lep, zastopane so bile skoro vse Orjune osebe po svojih lastnih delegatih, druge pa po pooblastilih. Na sestanku se je razpravljalo vprašanje našega stališča, ki ga bo treba zavzeti na predstojećem velikem kongresu vseh Orjun v Splitu. Po živem razpravljanju in ob velikem zanimanju je bilo doseženo popolno soglasje o vseh temeljnih vprašanjih našega pokreta, tako glede politične smeri,

glede potov in ciljev, glede taktike, organizacije akcijskih čet, reorganizacije centralnega vodstva, razdelitve dela po oblasteh, spremembi pravil, izdelavi podrobnega praktičnega programa itd. Oblastni odbor je dobil popolno opolnomočenje, da nastopi v Splitu po svojih delegatih v smislu sklepov sestanka. Na sestanku se je dalje sklenilo tudi, da se skliče za 1. december t. l. v Ljubljano velika skupščina Orjuna, ki bo obenem zadnja, katere se udeležijo tudi zastopniki iz severne Slovenije, ki se nato organizira v samostojno oblast s sedežem v Mariboru. Zahvaljujemo se delegatom, ki so se v tako lepem številu odzvali našemu pozivu, kakor tudi za stvarne nasvete in debate, ki so pripomogle do izkristaliziranja naše ideologije. Obenem pozivamo vse mestne organizacije, da porabijo prihodnje tedne za živo agitacijo in za nabiranje novih poverjenikov v sosednjih krajih, da bo naša decembarska skupščina tem bolj impozantna.

RAZVITJE PRAPORA ORJUNE VIČ-GLINCE. Orjuna Vič-Glince praznuje danes, o nedeljo, 23. t. m. slavnostno razvitje prapora, združeno z veliko ljudsko veselico in zabavnim večerom v vseh prostorih in na vrtu Sokolskega doma na Glincah. Spored slavnosti je: Člani in članice ljubljanske Orjune in drugi, ki prispejo v Ljubljano, se zberejo točno ob 14. uri pred »Narodnim domom«, odkoder odkorajo skupno pod zastavami na Glince. Člani in članice Orjune Vič-Glince in drugi, ki ne gredo iz Ljubljane, se zberajo ob pol 15. uri pred Slamičovo restavracijo na Glincah. Od tu odidejo vsi skupno na slavnostni prostor pred Sokolskim domom na Glincah. Ob 15. uri se vrši slavnostno razvitje prapora, kateremu krmuje brat inž. Kranjec, ki bo sedel v Sloveniji. Po razvitju prične velika ljudska veselica; zvečer koncertne točke, kupleti, komični nastopi in ples. Orjunaši, udeležite se v častnem številu te proslave! Naj manifestira naša misel!

ORJUNA LUNDRU IN ADAMIČU. Poziv. Orjuna je sklenila, da se danes, v nedeljo, 23. t. m. pokloni grobovom dne 20. septembra 1908 od avstrijskih rabljev zahrbtno ubitih drugov Lundru in Adamiču. Sestanek vseh akcijskih čet ter drugega članstva se vrši točno ob trideset na 10. uro pred »Narodnim domom«, od koder se razvije povorka, ki krene na pokopališče k Sv. Križu. Na pokopališču bo Orjuna postavila častno stražo ter položila vence. Pozivajo se tudi sosede Orjune, da se udeležijo tega spominkega akta z zastavami in v čim večjem številu, kakor tudi oni oddaljenejši člani in somišljeniki, ki pridejo v Ljubljano, da prisostvujejo razvitju prapora bratske Orjune Vič-Glince.

POZIV.

Oblastni Odbor Orjune za Slovenijo v Ljubljani je izvedel, da figurira v knjigah Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani neka skrivnostna vknjižba za Din 1000, koja svota je bila baje izplačana Orjuni kot podkupnina, da bi organizacija ne napadala družbe in nekaterih njenih nemško-židovskih nastavljenec.

Ker se članstvo vsled teh govoric razburja, pozivamo Trboveljsko premogokopno družbo, da nemudoma izjavi, komu, kdaj in v kak namen je bila izplačana zgoraj omenjena svota.

Članstvu pa zagotavljamo, da ni denarja, ki bi se z njim moglo podkupiti našo organizacijo, da bi odstopila od svojih principov.

Oblastni Odbor za Slovenijo.

IZKLJUČITEV.

Na temelju sklepa Oblastnega odbora Orjune z dne 17. sept. 1923 je izključen iz organizacije član Miro Jankole za dobo šestih mesecev.

Vzrok: Samolastno nastopanje, ki je škodovalo ugledu organizacije. Oblastni Odbor.

Izključitev! Mestna Orjuna v Ljubljani je izključila svojega člana Borisa Laha, dijaka, ker je s svojim ponašanjem škodoval ugledu organizacije.

Izredni občni zbor Orjune v Murski Soboti. V soboto, 15. t. m. zvečer se je vršil v Murski Soboti izredni občni zbor naše tamkajšnje

organizacije, na katerem je bil izvoljen nov odbor, ozir. izpopolnjen stari, ker so se nekateri odborniki preselili iz Murske Sobotice drugam. Na občnem zboru so se pretresala tudi razna vprašanja glede čimbolj uspešnega delovanja organizacije.

Ustanovitev Orjune v Poljčanah. Naši somišljeniki v Poljčanah so sklenili ustanoviti organizacijo in so se v ta namen sestali dne 18. t. m. ter pogovorili glede priprav. Vršil se bo v kratkem prvi sestanek. Bratom na težkih štajerskih tleh želimo obilo uspeha!

Ustanovni občni zbor Orjune v Železnikih. Dne 28. t. m. ob 20. uri se vrši v gostilni pri »Meru« v Železnikih ustanovni občni zbor Orjune.

Izredni občni zbor Orjune Radovljica. V sredo, 12. t. m. se vrši v Radovljici izredni občni zbor naše tamkajšnje organizacije, na katerem je bil izpopolnjen in reorganiziran odbor ter ustanovljena ženska sekcija.

MESTNA ORJUNA LJUBLJANA.

Vse člane, predvsem pa one akcijskih čet opozarjamo, da se ne puste po izživljanju komunističnih hujskačev zapeljati k samovoljnemu nastopu. Vsak pojav nedisciplin, zlasti pa povzročanje nepotrebnih incidentov bo odbor najstrožje kaznoval. Vsak član naj skrbí le za svojo osebno varnost, skrb za varstvo časti in ugleda organizacije pa prepusti odboru, kateremu ste dolžni prijaviti vse nastope in napade naših nasprotnikov.

Predsednik.

Iz uredništva. Dogaja se, da snatrajo nekateri, med njimi tudi člani organizacije, naš list za primerno mesto, da napadajo pod firmo nacionalizma osebno njim ne ljube ljudi. Ker pri vsej pazljivosti ne moremo kontrolirati resničnosti vsake vesti, izjavljamo, da v takih zadevah ne poznamo uredniške tajnosti in da bomo v slučajih namena storjene mistifikacije dopisnika brez pardona izdali javnosti in prizadetemu. Če se borimo za poštenost in javnost, ne bomo krili nepoštenosti v svojem glasilu. Toliko v vednost dopisnikom in organizacijam, katere ponovno opozarjamo, da je njihova dolžnost, da overijo dopise.

Plenarni članski sestanek Orjune Trbovlje. se vrši danes v nedeljo 23. t. m. ob 10. uri dopoldan v gostilni ge. Ane Forte na Vodah. Za člane in članice je udeležba obvezna, za nečlane pa je tudi vstop prost.

Mizarji! Ljubljanska mestna organizacija rabi za svojo pisarno večjo pisalno mizo in omaro za spise iz melkega lesa. Ker ne razpolagamo z zadostnimi sredstvi, prosimo nam naklonjene mizarске mojstre, ki bi hoteli oboje napraviti po nekoliko nižani ceni, da sporoče naslov mestni organizaciji v »Narodnem domu«. Kupimo tudi že rabljene predmete.

Razglednice. Oblastni odbor je izdal in založil serijo lepo izdelanih razglednic: »Razvitje prapora Orjune Rakeke«, »Orjuna na Triglavu« (dve vrsti) in »Žrtve italijanske justice«. Razglednice se dobe po 1 Din pri Oblastnem odboru. Organizacije jih dobe po polovični ceni, trgovci pa 25% popusta.

Oblastna skupščina vojvodinske Orjune v Novem Sadu. Razmere, ki so nastale v Vojvodini v zadnjih mesecih, so povzročile tudi v Orjuni mal zastoj in Direktorij je bil prisiljen razpustiti naš novosadski oblastni odbor da se tako lažje izvede prepotrebna reorganizacija. Za komisarija je imenoval prejšnjega predsednika oblastnega odbora, brata Dobroslava Jevdjeviča. Razpust oblastnega odbora je deloval ugodno na razčiščenje. Komisar je pripravljal med tem pa tudi s polno paro oblastno skupščino, ki se je vršila v nedeljo 16. t. m. v Novem Sadu. Na skupščino so odposlale svoje delegate vse naše vojvodinske Orjune in s tem pokazale svojo veliko discipliniranost. Na skupščini se je mnogo razpravljalo o idejnih vprašanjih našega pokreta ter o smerih, ciljih in taktiki v obče kakor tudi s posebnim ozirom na Vojvodino. Mnenja so bila precej soglasna in so pokazala da stopajo tudi naši vojvodinski bratje na nova pota, po katerih hodimo že dalje časa mi v Sloveniji. Za javnost je izdala skupščina sledeči komunikate: »Oblastna skupščina Orjune na teritoriju Vojvodine v Novem Sadu dne

16. septembra 1923. je temeljito pretresla vsa vprašanja smeri, taktike in akcije Orjune na teritoriju te oblasti ter sestavila in sprejela sledečo resolucijo: 1. Organizacija Orjune na tem teritoriju je samonikel in od vseh strankarskih organizacij absolutno neodvisen političen pokret za obrambo kralja in državnega in narodnega jedinstva. 2. Stojec pri nadaljnjem delu na terenu legalnosti in humanitete, odloča skupščina, da se morajo državni zakoni spoštovati ter da se mora organizacija z vsemi kulturnimi sredstvi boriti proti terorju, naj prihaja od katerekoli strani. Po debati in sprejetju notranjih smernic in resolucije za javnost se je izvršila volitev novega Oblastnega odbora in so bili izvoljeni sledeči gospodje: za predsednika ekonom Dušan Kovačević, za podpredsednika generalštabni polkovnik v pokojju Živorad Bogdanović, za tajnika novinar Dobroslav Jevdjevič, za blagajnika trgovec Vlada Ležimirac, v odbor pa: uradnik Blažo Otošević, novinar Vlada Milutinović, odvetniški koncipijent dr. Labud Stakić, uradnik Franjo Grahovac, trgovec Nikola Garić, zdravnik dr. Radovan Kisić, odvetnik dr. Džuro Debeljački, beležnik Josip Marček, trgovec Josip Labat, veterinar dr. Marković, pravnik Ivan Francuz, posestnik Milan Seraljić, posestnik Toša Radojić, notar dr. Ivo Zagorica, inženjer Svetozar Krotin, inženjer Zoran Tomić, ekonom Milan Ogjanov, železniški uradnik J. Koplić in dovršeni pravnik Bora Kra-sojević. Imena novih odbornikov oblastnega vodstva našega pokreta v Vojvodini dajejo najboljšje jamstvo za nov velik razvoj in napredek. Živeli Vojvodinci!

Oblastna skupščina bosanskih Orjun v Sarajevu. V nedeljo, 30. t. m. se vrši v Sarajevu oblastna skupščina bosanskih Orjun, združena z velikim javnim shodom, predavanjem in ljudsko veselico.

Naš novosadski drug »Vidovdan«, ki je doslej izhajal dvakrat na teden, prične s prvim oktobrom izhajati trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto.

Priznanje slovaških Orjunam. V Vojvodini je več slovaških vasi in v vseh teh vaseh delujejo naporne naše organizacije, ki so vzgled agilitnosti, tako da jim je oblastna skupščina v Novem Sadu dne 16. t. m. izrekla posebno javno zahvalo.

Orjuna proti zasedi Reke. Novosadska Orjuna je priredila na dan, ko je prispela vest, da so Italijani zasedli Reko, veliko protestno manifestacijo po mestu in velik protestni shod pred magistratom na katerem je govoril brat Jevdjevič. Manifestacije in shoda se je udeležila velika masa občinstva.

Blagoslovljenje in razvitje praporov dalmatinskih Orjun. Početkom meseca oktobra se vrši blagoslovljenje in razvitje prapora bratske Orjune v Opuzenu, dne 14. septembra pa blagoslovi in razvije svoj prapor bratska Orjuna v Kaštelu Sućurcu.

Orjuna pozdravila francoskega maršala Francheta d'Espereya. O priliki potovanja francoskega maršala Francheta d'Espereya v Južni Srbiji, kjer se nahajajo grobovi neštevitih francoskih vojakov, ki so se pod njegovim vodstvom skupaj s srbsko vojsko in jugoslovenskimi dobrovoljci borili za našo svobodo, so naše južnosrbske Orjune priredile francoskemu junaku povsod velike manifestacije. Franchet d'Esperey je bil nad sprejemom vznemirljiv ter se je iskreno zahvalil Orjuni za izraze zahvalnosti in prijateljske solidarnosti med francoskim in jugoslovenskim narodom.

Prenos kosti vojvode Vuka. Udruženje četnikov je v sporazumu z Orjuno in drugimi nacionalnimi organizacijami sklenilo dne 30. septembra prepelati kosti v svetovni vojni padlega četaškega vojvode Vojina Popovića-Vuka iz Soluna v Beograd. Prenos zemeljskih ostankov velikega junaka se bo izvršil na slovesen način ob prisostvovanju četnikov, Orjunašev in drugega občinstva.

„ITO“ pasta za čiščenje zob ohrani zobovje lepo in zdravo.

Zahtevajte povsod samo „IDES“ antracen črnilo katero je v korist »Jugoslovenske Matice«.

Teror.

Delavstvu in županu Vič-Glincel iz zanesljivega vira doznavamo, da ste sklenili motiti našo jutrajšjo prireditev na Glincah. Svarimo vas pred vsakim nepremišljenim korakom ter odklanjamo že naprej vsako odgovornost za posledice, ki bi iz tega nastale. Delavstvo, ne daj se zavajati v brezplodne borbe proti ljudem, ki ti niso nasprotni, ohrani svoje sile raje za resnične škodljivce in nasprotnike. G. župan, vi se pa zavedajte, da ste župan in da pada na vas osebno vsa odgovornost za vsak las, ki bi se skrivil kakemu našemu članu ali pa tudi delavcu. Mi ne napadamo nikogar, ne poznamo pa sentimentalnosti napram onim, ki nas napadajo!

Po zasluženju! Izmed vse viške fakinaže, ki je spomlad napadala naše člane in članice, se je zlasti odlikoval neki Ivan Peterneš, uslužben pri tvrdki Bernik na Sv. Jakoba trgu. Fante, ki je pri svoji velikosti še dosti predrzen, je tudi sedaj, ko maj so bili izdani bojni letaki komunistične stranke, prešel takoj v ofenzivo in začel zopet napadati in groziti. V ponedeljek zvečer je pa pošteno skupil, kar je iskal in upamo, da bo sedaj lahko povedal tudi ostalim svojim sobojnikom, da mi točno saldiramo vsak račun.

S streli so napadli v nedeljo zvečer neznani storilci člana oblastnega odbora J. Tonjo. K sreči ga ni nobeden pogodil, le njegov povrnik izkazuje 3 luknje. Čujemo, da se je eden napadalcev na licu mesta prepričal, da z Orjunaši ni dobro zobati črešnji.

Priporočila se terpeninovo čistilo (krema) za čevlje tvrdke „SOČA“ v Poljčanah.

ZRNA.

»Vlada veruje pošteni besedi Italije!« To zagotovilo je dalo ministristvo za zunanje zadeve novinarjem povodom zasedbe Reke po italijanski vojski. Žalibog nas dogodki vsak dan prepričujejo, da naša slavna vlada ne veruj samo »pošteni«, ampak sploh vsaki besedi Italije. Verovali bomo vse dotlej, da nam zasedejo še Zidani most.

Italija izjavlja, da ne bo anektirala Reke. Saj ji tega tudi ni treba, ker jo je že zasedla.

Večerni komercijalni tečaj

za bančno in splošno trgovsko knjigovodstvo v prostorih Glasbene matice otvoril prof. F. Sič dne 1. oktobra t. l. Prijave in informacije: Prof. F. Sič, Gradaška ul. št. 18/4 od 15. septembra dalje od 1.—3. ure popoldne.

Večerni učni tečaj za slovensko stenografijo otvori 5. oktobra na državni trgovski šoli v Ljubljani nadupravitelj Rudolf Binter, bivši učitelj stenografije na tukajšnji trgovski šoli. Prijave in informacije do 4. oktobra: Hrenova ulica 13, I. nadstropje od 3.—5. popoldne.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1^a strešna lepenka

najboljši! „najcenejši!“

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Izpreobrnjenje. Novosadski »Vidovdan« poroča, da je predsednik krajevnih organizacij Radičeve Hrvatske Seličke Republikanske Stranke v Petrovaradinu, ki je bil obenem tudi predsednik tianao odložil svoje funkcije ter se iz hrvatskega separatista prelevil v pristaša narodnega in državnega jedinstva. Njegovemu zgledu so sledili tudi ostali funkcionarji separatističnih organizacij v Petrovaradinu in tako so se prestale delovati. Dgodek je zelo značilen in dokazuje, da se pričenja tudi na Hrvatskem svitati. Pravi pomen tega spreobrnjenja pa razumemo komaj takrat, ko pomislimo, da je bil doslej ravno Petrovaradin eno najbolj zagrezenih separatističnih enot, v katerem so se neprestano bili ostri boji med Orjuno in Hanao. Petrovaradinskega zgledu bodo gotovo sledili še drugi.

Tako je prav! Kasno sicer, toda vendar se je ministrstvo pravde odločilo, da izda ukaz, da se v naših sodnih ne sme uporabljati drugi nego državni jezik. Sodniki in drugi sodni uradniki, ki bi se posluževali pri uradovanju tujega nego državnega jezika bodo kaznovani in v slučaju ponovitve opušteni. Odredbo ministva pravde toplo pozdravljamo, ker vemo, da se je posebno v naših sodiščih na Štajerskem mnogo švabčarilo. Želeti bi bilo le, da bi tudi druga ministrstva izdala slične naredbe.

Šef notranjega ministrstva o Orjuni, Srnao in Hanao. O priliki poseta v Novem Sadu je tamkajšnji poročevalec beogradskega »Preporoda« vprašal šefa notranjega ministrstva, kako stališče zavzema vlada napram Orjuni, Srnao in Hanao. Na to vprašanje je šef odgovoril: »Orjune in Srnao ne moremo razpustiti, gledali pa bomo, da preprečimo večje incidente in nastopili bomo eventualno tudi proti poedinim mestnim organizacijam, proti Hanao pa bomo nastopili z vseni silami ter jo čimprej razgnali.«

Uboga Hanao. Po umoru policijskega uradnika Galovića v Zagrebu so izjavili tudi pravaši in zajedničarji, da nimajo nikakih zvez s Hanao, dočim je, kakor smo že poročali, Radič že poprej izrekel nad to žalostno bando svoj anathema. Šef notranjega ministrstva je kmalu nato izjavil, da bo vlada Hanao zatrla in tako je Hanao sedaj popolnoma na suhem. Odrekajo se ji vsi Jugoslovenci, hrvatski separatisti in srbski separatisti.

† Dr. Vladimir Serbec. V četrtek je v Mariboru nenadoma vsled posledice operacije na slepiču umrl v najlepši moški dobi 44 let znan slovenski odvetnik, starosta mariborskega Sokola in agilen naroden delavec dr. Vladimir Serbec. Deloval je na narodnem polju še pred vojno kot dijak ter pozneje kot odvetniški kandidat in odvetnik ter bil l. 1914. ob izbruhu svetovne vojne aretiran in odveden v graške ječe. Bodi odličnemu narodnjaku časten in v večni spomin!

Javna zahvala. Ob priliki prireditve 15letnice skupščine CMD v Ptuj se združili malone vsi sloji narodnega prebivalstva, da bi ta prireditve uspela moralno in gnetno kar najboljše. Oba podpisana odbora moške in ženske podružnice CMD v Ptuj se iskreno zahvaljujeta velikemu delu lepo organizirane jednote, ki ste jo tvorili ob tej priliki narodni sloji skupne. Posebej še poudarjamo velike zasluge naše posadke pod vodstvom gosp. podpolkovnika Božiča in majorja Kovačiča, ker je vse vojaštvo skozi cel teden pred prireditvijo vršilo dela na slavnostnih prostorih. Nadalje g. stavbeniku Macuna, ker je na lastne stroške postavil šotore, g. lekarnarja Orožna, ker je vodil dekorativna dela na slavnostnih prostorih in plačal vse izdatke, gg. akademikov, ker so prevzeli znatno partijo opravi prireditve in vseh narodnih dam, ki so bile pravzaprav poštreno voditeljice vse prireditve.

Vam vsem velja v imenu narodne stvari naša iskrena zahvala! — Moška in ženska C. M. podružnica.

Perilo, kravate ter razno modno in galanterijsko blago najsolidneje pri JAKOB LAH, Maribor. Glavni trg šte. 2.

Dopisi.

Rakek. »Glas Svobode« z dne 13. septembra poroča: »Orjunci napadajo in izzivajo. Na Rakeku so »Orjunci« napadli sodr. Zorgo, ko je šel na shod. Ti rokomavhi so ga počakali v zasedi in so si ga upali napasti šele tedaj, ko so videli, da je sam.« K zgornji »rokomavharski« notici naj podamo dejanski položaj, da vidi vsa javnost, kako »rokomavharsko« zastupljajo voditelji delavskih mas ubogo delavstvo. Dne 6. septembra so bili po Rakeku nabiti rdeči lepaki, s katerimi se je pozivalo delavstvo na shod zvečer ob 20. uri v gostilni Matevž Steržar. Na glavi lepakov je bilo natisnjeno: »Nezavisna delavska zveza«. Ako se je pa obrnilo lepak na drugo stran, je bilo v glavi napisano: »Komunistische Partei Jugoslawien« in nadalje predtisk za vabilo na shode v nemškem jeziku. Takoj, ko smo to opazili, smo se jeli zanimati za shod in prišlo nas je dvanajst Orjunašev poslušati izvajanja govornika g. Zorja. Delavcev je bilo navzočih osem (8), prisostvovala pa sta dalje še gostilničar in njegov sin. Udeležba je bila torej res sijajna! In sedaj govor »O zasedi«. Sedeli smo poldrugo uro v odprti gostilni in poslušali famozni govor g. Zorja. Da je povedal delavcem kaj koristnega, s čimer bi si mogli izboljšati svoj položaj, molčali bi mi, ker niti eden navzočih Orjunašev ni član posedujočega razreda, ampak smo vsi člani delavnega razreda. Tako je pa deževalo poldrugo uro: »delavski razredni boj, kapital, proletarci, izžemanje« in to v taki kaleidoskopični vrsti, da se nam je vsem že v glavi mešalo. Ko je načel internacionalno, se nismo mogli vzdržati medklincev in v tistem momentu je odpovedala vsa doktrina g. Zorja. Naenkrat je postal največji Slovenec, »ki je za svoje slovenstvo bil celo interniran«. In ko smo ga pozvali naj zaključí shod, ker ne moremo trpeti, da bi na jugoslovenski granici kdo pridigoval ljubezen do Italijanov, ni umolknil, zato je pa »iz zasede« ravno pod veliko stropno svetilko sprejel napad. Za bogove je bil pogled, videti borbeno silo komunističnega vodstva, ki vedno pozivlja delavstvo na borbo. Utekel je kot zajec skozi vrata in da se še natančneje pomenimo z njim, ga je naš član privedel v gostilniško sobo nazaj. Da bi videlo delavstvo žalostno figuro svojega junaka, ki se na govorniški tribuni šopiri kot zmagovalček, isti moment bi se ga sramovalo in bi mu pokazalo hrbet. G. Zorja iz oči v oči: Kje ste videli zasedo? Ali niste mogoče zaspali na stroju (s katerim ste se takoj odpeljali do Borovnice, da odnesete junaške pete) in se vam je gotovo sanjalo, kako silno borbo biete z »rokomavhi v zasedi«? Eno vam in celemu vašemu vodstvu povemo: Zadnjičkrat ste bili v Rakeku in imeli ste zadnji shod. G. Keršič vi ste nam pa za napad v »Glasu Svobode« osebno odgovorni. Le organizirajte svoj komunistični bataljon, kakor obetajo vaši sodrugi v znanem rdečem lepaku. Garantiramo vam pa, da na Rakeku klic »Doli z Orjuno« ne bo ostal neplačan, pa naj ga izblekne član rdeče ali črne internacionale. Da begate že itak ubogo delavstvo, znano je že delavstvu samemu, da mu pa ubijate še internacionalo v glavo, to bo pa na Rakeku preprečila rakovska Orjuna.

Opalografčne potrebščine.
THE REX CO., Ljubljana.

Ptujske vesti.

Nesramna drznost ptujskega župana. Ko je bil ptujski župan Lozinšek ob priliki rojstva Nj. Vis. prestolonaslednika pozvan od staroste ptujskega Sokola, naj ukrene vse potrebno, da se more izvršiti zvečer bakljada, je ta dični predstavnik mesta odgovoril, da nima za take stvari časa. V istini ni dal okrasiti oziroma razsvetliti niti magistratnega poslopja, tako, da so korakali manifestanti mimo magistrata kakor mimo mrtvašnice. Smatramo ta čin župana Lozinškega kot zaničljivo žalitev kraljevske hiše. Pozivamo oblasti, da preskrbe temu nemčurškemu kapital - socialistu potrebne lekije, sicer bomo storili to sami. — V avstrijskih časih bi bil vsak tak župan takoj razrešen svojih dolžnosti in povrh še zaprt. Zadnji čas je, da ta človek izgine. Za to poskrbeti v najkrajšem času, je dolžnost slovenskih mestnih odborikov.

Čuden ptiček je ptujski fotograf Schretter. Od Sv. Trojice v Slov. goricah izgnan zaradi nemškega hujskanja po prevratu, se je hkrati naselil v Ptuj kot fotograf. Da se mu je to posrečilo, je ponaredil listine, ker so iste pričale, da je gospod fotograf le krojaški pomočnik, pristojen nekje v Villach v Nemški Avstriji. Oblasti so mu večkrat ustavile izvrševanje obrti, a on jo izvršuje še danes, namesto da bi ga sodišče zaprlo zaradi ponarejanja listin. Denarja pa ima ta umetnik dovolj. Kupuje neprenehoma. Nabalil si je krasno pohištvo, klavir in sedaj ima že naročeno težko motorno kolo. Ker ima malo dela, nam je nerazumljivo, odkod toliko denarja za razne nabave in povrh razkošno življenje po kavarnah. Mogoče pa mu le pošilja kdo iz Nemške Avstrije podpore za njegovo »fotografiranje«. — Bomo videli! Pravočasno pa tudi poskrbeli, da bo vedel kam spada!

Na skupščini CMD v Ptuj je zastopal velikega župana vlad. svet. dr. Vodopivec. To je oni gospod, ki je ob priliki nastopa Orjune v Ptuj tako »toplo priporočal« našega člana dr. Š. okrožnemu sodišču. Čudno se nam le zdi, zakaj se je pripeljal z istim vlakom kot on in drugi skupščinarji okrog 40 orožnikov, ki so pa izstopili in čakali na Hajdinu. Mogoče rabi on tako »spretnost«, kajti vzdrževati red bi znali sami, državi pa bi se prihranili izdatki. Sicer pa je v Ptuj dovolj vojaštva, orožništva in policije. Če pa misli, da je s tem le preprečil eventualne izgrede, pa priporočamo gospodu velikemu županu, da ga na noben način ne pozabi zato predlagati v odlikovanje, ki bi res krasilo njegova zaslužna in junaška prsa!

Oj zlati vek na meji zdaj nam pride!

Učitelstvo in šolska mladina se je udeležila manifestacije po mestu na dan skupščine CMD v Ptuj. To ni bilo po volji g. učitelju Stritarju, zato je to obsojal v javni družbi na Ptujski gori. Vprašamo tega gospoda, če mu je znano, da so slovenski učitelji dolžni mladino vzgajati v narodnem in državnem duhu! Ko bi vedel in mogel pojmovati, kaj so počenjali Nemci leta 1908. s Slovenci, bi govoril drugače. — Sicer smo pa radovedni, kaj poreče k temu učiteljska organizacija!

POZOR!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se pocieni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica šte. 1.

Žužemberk. Nečuvenci škandal se vrše v našem malem trgu. Po petih letih naše svobode se še ni vzdramil trgovec Jakob Dereani iz avstrijskega patrijotičnega spanja. V nedeljo, dne 9. t. m. popoldne se je zaslislala naenkrat iz njegove hiše v pričujočnosti njegovega sina, ko-

misarja okrajnega glavarstva v Kočevju Dominika Dereanija, habsburška himna »Bog ohrani«, ki se je nato še enkrat ponovila. Navedeni gospod komisar se je nedavno izrazil, da je treba Orjunaše pobiti. Gotovo si predstavlja, da je komisar v stari Avstriji, da ima tak apetit do pobijanja jugoslovenskih nacionalistov. Opozorjamo ga enkrat za vselej, da seže roka Orjunaša-četnika, dalje, kakor Pašičeva brada, s katero se ta »nadebudni« gospod tako rad ponaša. Priporočamo ga Orjunašem v Kočevju, da si ga še oni malo pobliže ogledajo. Trgovca Dereanija opozorjamo, da naj si posledice pripiše sam, ako se v bodoče zgodi še kaj enakega!

Orjunaš.

Šoštanj. Dne 9. septembra 1923 se je dogodil na kolodvoru v Šoštanju ob priliki odhoda »Svobode« in D. T. E. sledeči incident: Pri nabito polni čakalnici pred odhodom večernega vlaka je začelo več članov »Svobode« in D. T. E. izzivalno spodbujati navzoče udeležence, da morajo zahtevati vozne listke v nemškem jeziku. Ko je nato res zahtevalo več udeležencev vozne listke izzivalno z besedami: »Fahrkarte nach Cilli« itd., je službujoči postajenačelnik dotičnike opozoril, da je službeni jezik samo srbski-hrvatski-slovenski in da se naj istega poslužujejo. Na to izjavo postajenačelnika so začeli razgrajati in razbijati s pestmi na okno blagajne grozeč: »Wir können verlangen die Fahrkarten wie wir wollen. Sie müssen deutsch verstehen. Es werden noch andere Zeiten kommen, Sie Lausbub dreckiger. Wir werden alle Fensterscheiben einhauen!« — Med temi grožnjami in razgrajanjem sta v čakalnici navzoča orožnika odšla brez vsakega posredovanja. Z ozirom na dani položaj je zahteval načelnik orožniško asistenco v zaščito avtoritete državnega urada in preprečenje grozečega nasilja. Na to zadavni poziv se pa orožniki niso odzvali. Po odhodu vlaka, ko je postajenačelnik zopet navzoče štiri orožnike stavil radi tega na odgovor, ga je orožnik-narednik Šibenik nahnul v navzočnosti mnogobrojnega, po večini nemčurško mislečega občinstva s sledečimi besedami: »Vi samo izzivate, ker vas jezi, da smo v nedeljo ob priliki razvija prapora »Orjune« ostreje postopali in se hočete sedaj samo radi tega meščevati; sicer je pa itak nemški jezik enakopraven s slovenskim.« Navzoče nemčurško občinstvo je ta nečuvna izjava orožnika Šibenika vzradostila in vzpodbujena se je oju-nčila do izzivajočih vzklikov: »Heil Schönstein!« itd. Zahtevamo najstrožje kazensko postopanje zoper orožnika Šibenika, ker je ves naroden živelj v Šoštanju radi tega incidenta upravičeno ogorčen in kerkakšno postopanje odgovornega orožnika smeši javni urad in izpodkopava njegovo avtoriteto. Tudi zahtevamo, da se ta orožnik prestavi in da se nameste na tako narodno ogroženih obmejnih krajih kakor je Šoštanj, le povsem zanesljivi in narodno zavedni orožniki.

Prekmurje. Razveselili smo se ministrske naredbe, po kateri se prepoveduje šolanje naše mladine v inozemstvu. Osobito za Prekmurje je bilo pozdravljati ta odlok, ker odhaja po večini vsa deca Madžarov in madžaronov na Madžarsko, kjer se naravnost vzgaja v duhu proti naši državi. Pozitivno nam je tudi znano, da so skoro vsi ti študentje vpisani v društvo »Probujočih se Madžarov«, ki ima svoje tajne organizacije tudi tukaj v Prekmurju. V naredbi je rečeno, da le v izvanredno potrebnih slučajih dovoli minister sam, da zamore poedinec na študij v tujino. A glejte, te izvanredne potrebe so se poslužili vsi in njihovi otroci so danes vsi preko. Upoštevamo slučaje, kjer gre za zadnje leto, a ne za prve razrede gimnazije ali kake druge podobne šole. Izgovori, da je otrok mogoče že v peti ali šesti, je jalov, kajti za-

sedeno je Prekmurje že 3 leta; čas je bil tedaj za učenje našega jezika v naših šolah. Tej madžaronski družbi pa gredo na roko tudi gotovi naši gospodje. Tako je neki gospod, ki ima vse najboljše zmožnosti za lov in krokanje, odšel iz Murske Sobotne radi svojih velikih sposobnosti v Beograd in je že pisal gotovim skritim Madžarom, da bodo prošnje glede sinov za šolanje v tuji ugodno rešene. Nek modrijan se pa oglaš v »Slov. Narodu«, da bi oslepil našo javnost, s člankom, kjer pravi, da je razburjanje nepotrebno, češ, da se je izdalo samo dvema iz Prekmurja dovoljenje, da gresta na šolanje na Madžarsko. Vabimo tega renka ali lažnivca, da pride prešet vse, ki so ostali doma in da pogleda izkaz o izdanih potnih listih, katerih je bilo izdanih nad dvajset, in uvidel bo, kako zlobno je hotel nalagati vse čitatelje tega lista, ki mu je dal prostora. Prepotrebno meščansko šolo, za katero je bilo letos nanovo priglasihih nad 50 otrok, so ravnokar ukinili. Šola, ki je bila, kakor nalašč za vzgojo tukajšnje dece v narodnem duhu, se je na željo gotovih gospodov zaprla. Mogoče zato, ker so bili vsi njeni učitelji dobri Sokoli in naši člani ali zato, ker se je tvoril ravno iz te dece najboljši sokolski naraščaj za vsakoletne nastope? Vzroka res ne vemo, čujemo le godrnjanje meščanov, zlasti obrtnikov, ki ne bodo mogli izobraziti svojih otrok. Govori se tudi, da je bil ome-njeni možakar, ki je prišel le začasno v Mursko Soboto iz Ljubljane in na to nameščen v Beogradu, nalašč poslan semkaj, samo da uniči meščansko šolo. Verjetno je, saj se je precej trudil na tem polju.

Pa kaj se hoče, mož ima vpliv in tudi Sokol je na papirju, pa bog ne daj, da se kdo spozabi, da bi ga tikal. Šteje se med večje ljubljanske glave in tako ni čuda, da je bil poslan doli, kot specialist iz (nedeljive) Slovenije.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah tvrdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

Političen pregled.

Notranji.

Interpelacija radi Reke, ki so jo vložil demokratski poslanci na ministrskega predsednika in zastopnika ministra zunanjih zadev — v tem znamenju začne zopet zborovati narodna skupščina države, ki doživlja v zadnjem času same diplomatske neuspehe! Reško vprašanje bi že zdavnaj lahko bilo rešeno v smislu rapalske pogodbe, ali naša diplomacija niti od daleč ni storila svoje dolžnosti, bila je pred Italijo vedno odjenljiva in nobeno čudo, ako je postajal Mussolini vedno drznejši in njegove zahteve vedno večje, obsežnejše. Naj se sedaj reši reško vprašanje kakor hoče, eno je gotovo: rapalska pogodba bo spreminjena po naši krivdi in na našo škodo, Italija bo pa dosegla zopet lep uspeh in Mussolini bo utrdil svoj položaj!

Notranje - politična situacija pri nas je tudi zelo nejasna, ker vlada v skupščini menda ne bo imela več večine, vsaj popolnoma sigurne in zanesljive večine ne. In tudi ako bodo šli macedonski Turki in Nemci z njo, ni to nobeden dobiček, temveč samo velika škoda, ker se mora ta pomoč plačati samo z velikimi in važnimi nacionalnimi koncesijami v južni Srbiji v korist Turkov, v Vojvodini in Sloveniji pa v korist Nemcev. Taka večina ne bo smela dolgo odločati o usodi Jugoslavije, ker naša narodna država ni bila zato ustvarjena, da bi Nemci in Turki imeli v njej privilegije, ki jih pripadniki našega naroda nikdar niso imeli niti pod Turki, niti pod Nemci!

Pooblaščen dobavitelj vseh uniformskih potrebščin Or. Ju. Na.

PETER CAPUDER, LJUBLJANA

Vidovdanska cesta šte. 2.

Zahtevajte brezplačen cenik, navočila za mero in plačilne pogoje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

Brzojav:
TRGOVSKA

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Kapital in rezerve Din. 17.500.000.—

Telefoni: 139,
146, 458.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici).

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Sramotni oder.

Gospodu Perlesu, zagrizenemu ljubljanskemu Nemcu, posestniku dveh hiš v Prešernovi ulici, se ni zdelo vredno, da izobesi ob rojstvu našega prestolonaslednika zastave na svojih hišah; dasi se njegova hčerka (z večmilijonsko jugoslovansko doto) v kratkem poroči z nekim jugoslovanskim podpolkovnikom, kateri mimogrede omenjeno, vedno izziva s švabčarenjem po ljubljanskih ulicah. Mož kljub visoki starosti še ni upokojen, ker je z njegovo nemščino menda »nenadomestljiv«. O paševanju g. Perlesa v njegovih dveh hišah bomo še govorili.

Südmark Briefe prodaja še danes v petem letu Jugoslavije ljubljanska papirnica Karl Till na Kongresnem trgu. Kaj takega si ne dovoljujejo niti Tillovi pangermanski bratci v Mariboru in Ptuj. Pozivamo radi tega papirnico Till, da se že ali drugače uniči takoj vso zalogo »Südmark Briefe«. Čakali bomo na to 8 dni, na to pa uvedli druge korake, ki gotovo ne bodo prijetni.

Izza kulis bodoče ljubljanske borze doznajamo, da nameravajo njeni ustanovitelji postaviti na tajniško mesto nekdanjega rablja Slovencev, sodnega svetnika dr. Hauffena. Pozivamo g. Dragotina Hribarja, predsednika borznega odbora, da nas obvaruje pred tem nečloveškim škandalom, katerega nikakor ne bi mirno trpeli!

Orožništvo in vojaštvo je bilo baje pripravljeno povodom skupščine C. M. družbe v Ptuj dne 8. t. m. Menda iz strahu, da bi kdo ne po-

ravnal ptujskim nemčurjem računa, ki je odprt še iz leta 1908. Res velika je skrb g. Lukana za njegove nemške prijatelje.

A. Westen, Stanz und Emailierwerke, Celje (Cilli), Jugoslavija. Ta famozna celjska tvornica pošilja podjetjem v naši državi in tudi našim uradom ter železnici nemške dopise in fakture s samonemško štampiljko in naša podjetja, naši uradi in železnica sprejemajo te sramotne dopise. Ali res ni pri nas nobenega ponosa več? Ali naše oblasti ne vedo, da so bile že leta 1920. prepovedane nemške štampiljke in samonemške firme? Zahtevamo od celjskega pangermanskega podjetja, da takoj preneha s pošiljanjem švabskih dopisov in faktur, kajti v nasprotnem slučaju bomo pozikovali naučiti g. Westena našega jezika na onj način, ki se ga navadno poslužujemo mi, če bi pa tudi to ne imelo uspeha, ga bomo ekspresnim potom poslali »nach Westen«.

Hotel »Grandić« v Baški na otoku Krku. Dne 5. avgusta so naši člani v Baški na otoku Krku nalepili pred tamkajšnjim hotelom »Grandić« naš list, v katerem je bilo poročilo o Triglavu. Lastniku hotela, g. Petru Grandiću pa to ni bilo prav, strgal je naš list, blatil Orjuno, da laže in tudi sploh pokazal svojo mržnjo do našega pokreta. Priporočamo radi tega vsem našim članom in pristašem v celi Jugoslaviji, da se ogibljejo Grandićevega hotela in kopališča v Baški na otoku Krku, obenem pa apeliramo na brate Čeh, posebno na člane in pristaše »Červonobila«, da tudi oni bojkotirajo ta separatistični hotel!

Slovenci, Jugoslovenci!

Dne 20. septembra l. 1908 so na ljubljanskih ulicah padli prvi streli proti jugoslovanskim nacionalistom in padla sta kot žrtvi avstrijskega nasilja dva sinova našega naroda — Lunder in Adamič!

Takrat je završalo po vsej Sloveniji od severa do juga, od vzhoda do zapada; povsod se je dvignilo malo slovensko pleme ter napovedalo boj mogočnici tlačiteljici Avstriji in mogočnemu favoriziranemu Nemštvu in nemškutarstvu. Padli sta gesla »Svoji k svojim!« in »Narod sebi!« in pričel se je bojkot vseh nemških in tujih trgovin, gostiln, kavar in drugih podjetij.

V odgovor na to so nemški velekapitalisti pričeli še bolj zapostavljati naše delavstvo in druge naše ljudi.

Sedaj praznujemo petnajsto obletnico teh žalostnih dni, praznujemo jo v osvobojeni Sloveniji. Kako naj jo proslavimo dostojno?

Spomnimo se naše prisege iz l. 1908., obudimo gesla »Svoji k svojim!« in »Narod sebi!«, pričnimo z novim neizprosним bojkotom vseh nemških in tujih trgovin, gostiln, kavar in drugih podjetij! Nobene pare tujcu! V odgovor na nemško preganjanje l. 1908. spravimo iz naših podjetij vse tujce, ki odjedajo kruh sinovom našega naroda, domačinom. »V podjetja domače uradnike, v obrate domače delavce!« To bodi naše geslo, kajti čeprav smo svobodni politično, nas gospodarsko še vedno žulijo tuji kapitalisti. Edini uspešni boj proti njim je gospodarski bojkot! Dvigni se torej narod

ob 15. obletnici žalostnih dni, dvigni ponosno svobodno glavo, bodi: Na svoji zemlji svoj gospod!

Or-juna.

Književnost.

Rado Murnik: Na Bledu. Povest Splošna knjižnica št. 2. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 181 strani. Cena broš. 16 Din, vez. 22 Din.

Z drugim zvezkom nam je »Splošna knjižnica« dala lepo domačo povest, ki smo jo lahko veselili. Ni to morda kako zavito razglabljanje po globinah in skrivnostih človeškega srca in življenja, temveč je pripovedovanje človeka, ki zna smejati — in sicer v vsakem življenjskem položaju. To pa, se nam zdi, je mogoče vredno in danes celo morda več nego kdajkoli. Zato lahko mirno trdimo, da smo te Murnikove povesti veselili in ji samo želimo, da bi v najkrajšem času dobila čim najširši krog čitateljev.

Po svojem načrtu bo nova »Splošna knjižnica« zbrala poleg te današnje povesti »Na Bledu« vse druge boljše obče priljubljene Murnikove humoristične spise.

Knjiga se naroča v Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani, Marjini trg št. 8.

Fran Erjavec: »Kitajske narodne pripovedke«. V Ljubljani 1923. Izdala, natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 151. Cena vezani knjigi 26 Din. — Učiteljska tiskarna je začela zadnje čase posvečati vse večjo pažnjo narodnim pravljicam in pripovedkam različnih ljudstev, kar je pri pomanjkanju tovrstnega

čtiva pri nas še posebno hvalevredno, saj so ravno pravljice in pripovedke nedvomno najlepše in najzdravejše čtivo za mlajši svet. Doslej je izdala že češke in srbske, sedaj so pa izšle tudi zgoraj navedene kitajske v spretnem Erjavčevem prevodu in prikupni zunanji opremi. Vseh je 39, ki jih bo čitala mladina z velikim užitkom, a tudi odraslo občinstvo bo seglo po njih gotovo z zanimanjem, saj mu bodo odkrivala doslej popolno tuj miselni svet. Glede na to priporočamo to uspešo zbirko vsem prav toplo.

»PEKATETE«, TO JE JED!

Rad jih je gospod in kmet!
So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Lastnik inž. F. Kranjec.
Odgovorni urednik VI. I. Galzinja.

Manufaktura, moda,
konfekcijska

**DRAGO
SCHWAB**

Ljubljana, Dvorni trg 3

v zalogi specijelno angleško i češko sukno, vseh vrst obleke, dežni plašči, usnjeni suknjiči, pelerine, zimniki, raglani etc.

Izdelava oblek v lastnem modernem salonu!

Rajko Ranzinger, spediter, naznanja v svojem in v imenu svoje soproge Helene, roj. Schoeppl pl. Sonnenwalden, svojih otrok Reinolfa, Ilse in Huberta, svoje mačehe Zofije, roj. Hofner, vdove Kottek, svojih sester Marije Ranzinger, Fride Pauliczek, Ane Kornig in Marjete Dusa, svojih svakov Ivana Pauliczka, Romana Korniga in dr. med. Josipa Dusa, in svoje nečakinje Margite Dusa žalostno vest, da je njegov predragi oče, oziroma sprog, tast in stari oče, gospod

RAJLMUND RANZINGER

senioršef specidijske tvrdke R. Ranzinger

danes dne 20. septembra ob 6. uri zjutraj, previden s tolažili sv. vere, v 73. letu svoje starosti, po daljši bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb predragega rajkega se bo vršil v soboto, dne 22. septembra ob treh popoldne iz hiše žalosti, Cesta na južno železnico šte. 7, k Sv. Križu, kjer se bodo zemeljski ostanki položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi pri Sv. Petru.

V LJUBLJANI, dne 20. septembra 1923.

KUVERTA

d. z. o. z.

konfeksijska tvornica

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TVORNICA KUVERT

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE

PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

Dr. Igo Janc, odvetnik v Mariboru
naznanja, da se je preselil s svojo pisarno
iz Vetrinjske ulice št. 8 na Aleksandrovo
cesto št. 25.

6 Naznanilo. 6

Cenjenemu občinstvu vljudo nazna-
njava, da sva

staroznano gostilno

„pri zeksariju“
na Dunajski cesti št. 6 v Ljubljani

popolnoma prenovila in izdajno povečala.

Novi prostori so jako udobni, svetli
in zračni. Lep vrt, zračna veranda. Postre-
zala bodeva — kakor dosedaj — tudi v
bodoče z okusno kuhinjo, pristno pijačo in
vedno svežim pivom.

Za cenjeni obisk se priporočata

6 Aleš in Rozi Zalaznik. 6

Priporočamo za nakup
pisarniških in šolskih
potrebščin trdko

M. Tičar

Ljubljana,

Šelenburgova ulica št. 1
in Sv. Petra cesta.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Zobna pasta
„Aikadont“
Ustna voda

Otroški vozički!

več vrst. DVOKOLESA
raznih modelov, najno-
vejši motorčki amerikan-
skega tipa „EVANS“. Velika zaloga pneuma-
tike in delov po najnižji
ceni. Sprejemamo tudi
vsa popravila, emali-
ranje in poniklanje,
„TRIBUNA“ F. B. L.
tovarne dvokoles in otroških
vozičkov

Ljubljana, Karlovska 4.

Carinsko - Posredniški - Bureau

Uvoz **GROM** Izvoz

Centrala LJUBLJANA Kolodv. ul. 41.

Podružnice:

Zagreb, Maribor,
Jesenice, Boh. Bi-
strica, Čabovce,
Rakek.

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,
ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike;
stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande,
lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furirja.

MERAKL

barve, mastila, lake,

kit, klej, emajle, čopi-

če in zalajmčeno

čisti firnež

najboljše vrste nudi
tovarna

Medić, Rakovec, Zankl

d. z. o. z.

Maribor Ljubljana Novisad

podružnica.

centrala.

skladišče.

Tovarne:

LJUBLJANA-MEDVODE

Restavracija, klet

in kavarna

ZVEZDA

vsak večer

KONCERT

na vrtu

restavracije in v
kavarni.Za obilen obisk se sl. ob-
činstvu priporočata

Fran in Roza Krapež.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 180.

Tel. inter. 180.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska
poslopja, moderne industrijske zgradbe,
betonske in železobetonske konstrukcije,
vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 let-
nih izkušenj. Specialiteta: železobetonske
cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za
izvrševanje konstrukcij iz armiranega be-
tona z litoželeznimi vložki za visoke
tlačne napetosti (kakor pri skladiščih,
„silo“-mostovih in podobno). Izdeluje:
vse vrste tehničnih projektov in statičnih
proračunov. Parna žaga.

AUTOMOBILE

kolesa, motorje,
pnevmatiko vseh
vrst, olje, bencin in
druge potrebščine
ima vedno v zalogi

F. Florjancič
LJUBLJANA.

MODNA TRGOVINA

A. Šinković

NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 19.

CENE ZMERNE!

Autogaraža
autodelavnica

A. THALER
LJUBLJANA
GLINCE 37.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarska
dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene
knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku.
— Brošure in knjige v malih in tudi največjih na-
kladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih kata-
logov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole.
Risanko, dnevniki in beležnice.

Gradbeno
podjetje

ING. DUKIČ IN DRUG

Ljubljana

Bohoričeva 24

se priporočata za vsa v to stroko spadajoča dela.

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

BRZOJAVI: HEDŽET.

TELEFON ŠTEV. 75.